

Tervise Infosüsteem – innov

Sellest sügisest saab igaüks kauaoodatud võimaluse Patsiendiportaali kaudu oma terviseandmeid vaadata. Pikka aega valitsenud arvamus, et patsiendil ei ole enda kohta käiva meditsiinilise teabega pistmist, on murdumas ja üha enam ollakse jõudmas arusaamisele, et informeeritud ja teadlik inimene kannab ka oma tervise eest paremini hoolt. Laiemas pildis on iga selline uuendus samm lähemale tõhusale arsti-patsiendi ravisuhtele ja tervemale ühiskonnale.

Oktoobris avatav portaal täidab patsiendi põhilise infovajaduse – näha oma analüüside vastuseid, endale väljakirjutatud ravimeid, või teatada soovist pärast surma organeid loovutada. Samuti saab inimene määrata endale esindaja, kes võib tema asemel apteegist retseptirohte välja osta ja kellele ta usaldab õiguse oma meditsiinilise infoga kursis olla. Ka terviseandmete sulgemine arsti eest toimub samas kohas, kuid selle otsuse tegemisel peab inimene endale teadvustama, et tõhusaima ravi määramiseks võib arstil seetõttu vajalikust infost puudu jääda. Patsiendiportaal võimaldab inimesel vaadata, kes on tema infoga tutvunud, ja vajadusel andmekasutuse kohta ka selgitusi küsida. Kasutajasõbralikumaks ning rohkem funktsioone ja silmailu pakkuvaks on rakendus plaanis teha jätkuarenduste käigus. Portaali saab kaeda ID-kaardiga aadressilt www.e-tervis.ee sisse logides ja www.riik.ee kodanikuportaali kaudu. Praegu saab tutvuda nende dokumentidega, mida on süsteemiga liitunud asutused edastanud alates selle aasta algusest, juhul, kui inimene on selle aja jooksul arsti juures käinud. Varasemate dokumentide digitaliseerimist esialgu ei plaanita.

Kui Patsiendiportaal on tavainimese vaade oma tervisele, siis arstide töövahendina toimib alates 2008. aasta lõpust Tervise Infosüsteem ehk TIS, mis ühendab omavahel ravisutuste infosüsteeme üle Eesti, et haiglate ja tervisekeskuste arstidel oleks võimalik omavahel andmeid vahetada asukohast, kuupäevast ja kellaaajast sõltumata. Nii saavad raviarstid oma patsiendi terviseandmete ja varasemate uuringutega tuatumiseks saata päringu kesksüsteemi, samamoodi on neil kohustus omalpoolt sinna saata saatekirju, haigusloo kokkuvõtteid ehk epikriise ja analüüsitulemusi. Suuremahulisi uuringuid, nagu röntgenpildid, tomograafilised ülesvõtted ja ultraheliuuringute salvestised, hoitakse andmehoidlates ning

neile ligipääsemiseks on igas elektroonilises tervisekaardis viit, millele klikates vastav uuring avaneb. Juba 2005. aastal e-tervise lahendust välja mõtlema hakates oli selge, et selle tehnoloogiline pool ei olegi nii suur väljakutse kui eetilise külg ja praktikas juurutamine. Õigustatud küsimusi – kes ja mida peaks nägema – oli nii arstidel kui ka patsientidel. Ligipääsuvõimalused, rollid ja vastutus sai pärast pikki arutelusid kõigi osapooltega seadusesse vormitud 2008. aasta septembris.

JULGUST TUNNISTADA VIGU JA NEIST ÕPPIDA

Tibusid, nagu öeldakse, loetakse ikka sügisel. Mistõttu ongi üsna paras aeg teha järeldusi infosüsteemi käivitamisel ja juurutamisel saadud õppetundidest. Üks tagantjärele selgeks saanud komistuskivi oli liigne optimism tähtaegade ja eesmärkide püstitamisel. Kuna sisemise töökorralduse muutmise vajadus lõppkasutajate asutustes kujunes eeldatust suuremaks, jäi meie esialgne hinnang kasutajate valmisolekule digitaalselt suhelda liiga kõrgeks. Seetõttu ei toimunud ka nii aktiivset liitumist, kui olime oodanud. Kuigi asjad ei ole liikunud nii kiiresti, kui me soovisime, on praegu järjest rohkem näha tervishoiuasutuste sisemist soovi asjaga kaasa tulla ning arusaamisele jõudmist, et tegeleme millegi olulise ja vajalikuga. On hakanud aktiivselt kaasa tulema mitte enam ainult idee tasandil, vaid ka reaalses igapäevatoos. Praeguseks saadavad Tervise Infosüsteemi oma andmeid suurtest haiglatest Ida-Tallin-

Tulevikuteemaks jääb see, millisel määral võiks tehnoloogia raviprotsessis inimoskusi ja suhtlemist asendada.

atsioon arstile ja patsiendile

na Keskaigla ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Läänemaa Haigla ja Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus. Statistika uute liitujate ja dokumendiarvudega uueneb iga tööpäeva hommikul veebiaadressil <http://www.e-tervis.ee/tisga-liidestunud-tervishoiuasutused.html>.

E-tervise mõiste ei tähenda ainult arvutite kasutamist tervishoiuasutustes. Sinna alla kuuluvad elektroonilised meditsiinidokumendid, diagnoosisüsteemid, otsustustugi, tulevikus ehk ka automatiseeritud diagnoosimine ja ravi määramine. Kiiresti arenev e-tervise valdkond on telemeditsiin, mis võimaldab interneti, telefoni või muude lahenduste kaudu arstikon-sultatsioone teha.

Tulevikuteemaks jääb see, millisel määral võiks tehnoloogia raviprotsessis inimeskusi ja suhtlemist asendada. Terviseinfo võrgustikud saavad toetada andmekogumist ja võimaldada neile ligipääsu, aga ka toetada suhtlust ja tegevusi patsientide, tervishoiutöötajate ja -asutuste ning poliitikute ja seadusandjate vahel.

Palju on räägitud majanduskriisi positiivsest mõjust innovatsioonile. Soov aega ja kulusid kokku hoida tingib ka arstide töös vajaduse rutiinsete tegevuste automatiseerimiseks. Kasvav ühiskonnatrend on oma tervise eest paremini hoolitsemine, teadlikkus oma tervise seisundist ja soov säilitada täisväärtuslik elustiil ka mitmesuguste krooniliste haiguste puhul, mis ka healuühiskonnas kahjuks kuhugi ei kao. Rääkimata infotehnoloogia ja paberivaba asjaajamise prioriteetsusest nii Eesti kui ka Euroopa Liidu arengustrateegias, mis püstitab väga selgeid eesmärgi. Neile vajadustele vastamiseks tuleb pakkuda tehnoloogilisi väljundeid. Meil võib selleks olla palju häid ideid, kuid vaja oleks ka ettevõtete valmisolekut ja soovi nende mõtetega kaasa tulla.

Erasektori võimekus ning oskused info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arenduse vallas mängivad suurt rolli nende võimalike kasutusvaldkondade realiseerimisel. Era- ja avaliku sektori koostöös saab valitsus luua toetava raamistiku, mis võimaldab ettevõtjatel keskenduda lahenduste väljatöötamisele ning neisse investeerida.

Kas teadsid, et:

- Süsteemiga on liitunud 748 tervishoiuasutust;
- 175 raviasutust saadavad andmeid kesksüsteemi;
- Tervise Infosüsteemi oli septembri keskpaigaks saadetud 181 000 meditsiinidokumenti.

Margit Loikmaa on Eesti E-tervise Sihtasutuse kommunikatsioonijuht